

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

Director: D. CHEBAPCI

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Apare o dată pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI

6, Splaiul Brancoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat

AVIS PENTRU ABONAȚI

CURIERUL JUDICIAR, în tot timpul vacanței, până la 1 Septembrie, va continua să apară regulat, ca și în anii trecuți, la fie care două săptămâni, Duminică; ast-fel numărul viitor va apare Duminică 25 Iulie.

Domnii abonați care doresc a primi ziarul la stabilimentele balneare unde se duc, sunt rugați a ne anunța adresa exactă unde voesc a li se trimete și timpul de când și până când să le trimetem.

Administrația.

SUMAR

Reformarea procedurii civile, (urmare) de D. Chebapci.

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de casație, secția I: *Antache Petrescu cu Alecsandru Conu.*

Idem: *Ministerul lucrărilor Publice și Primăria comunei București cu S. P. Niculescu.*

Curtea de apel din Iași, secț. II: *Diracțiunea căilor ferate române cu Maria Tătaru.*

Idem: *Idem, idem.*

Bibliografia.

REFORMAREA PROCEDURII CIVILE¹⁾

(Urmare)

Efectul adjudicațiunii, acest *fructus et finis legis*, în privința transmisiunii dreptului de proprietate, este determinat de art. 565: «*Adjudicațiunea transmite adjudicatarului numai dreptul ce și urmăritul avea asupra lucrului vândut.*»

Legea aș asemănat efectele vânzării silite cu acelea ale unei vânzări de bună voe, în care

dominează principiul: *Nemo plus juris ad alium transferre potest quam et ipse habet.*

După codicele Napoleon, vânzarea lucrului altuia este nulă, art. 1599. În codicele civile nu s'aŭ reprodus dispozițiunea de mai sus. De altă parte, în codicele de procedură civilă franceză, nu se impune, prin nici un text, celor de al treilea, obligațiunea de a își arăta înaintea tribunalului, drepturile ce ar avea asupra imobilului scos în vânzare. La noi, din potrivă, art. 506 al 3, adresează o somațiune colectivă către toți acei cari ar pretinde vre un drept de proprietate, usufruct, servitute, chirie, privilegiu ipotecă sau orî-ce alt drept asupra bunurilor urmărite, ca înaintea adjudicațiunii să se arate la tribunal, spre a-și arăta pretențiunile lor, *sub pedeapsă de a nu li se mai ținea în seamă.*

În vânzarea de bună voe, principiul după care cumpărătorul nu dobândește asupra imobilului de cât numai drepturile ce le avea și vânzătorul asupra lui, se explică prin aceea că, cel ce cumpără poate cere și cerceta ducumentele pe care i le încredințează vânzătorul, dimpreună cu care se duce de vede imobilul și se încredințează de posesiunea ce o are vânzătorul asupra lui. Dacă cumpărătorul care avea puțința de a se asigura că vânzătorul era, orî nu adevăratul proprietar, aŭ neglijeat, să sufere efectele neglijenței sale: *Jura nisi vigillentibus.* În vânzarile silite, concurenții la licitațiune nu aŭ de la cine cere lămurire, nici căpăta titlurile de proprietate spre a ști dacă urmăritul este în adevăr proprietar al imobilului scos în vânzare. Debitorul care are

¹⁾ A se vedea «Curierul Judiciar» No. 25 din 27 Iunie 1899.

tot interesul a nu se vinde imobilul său, nu va arăta nici documentele proprietății, nici va da vre-un fel de lămurire. Când s'ar adevăra că urmăritul nu era adevăratul proprietar asupra imobilului, sau că avea sarcini, nu s'ar putea imputa judecatorului vre-o neglijență, vre-o lipsă de prevedere, căci el a cumpărat sub ochii justiției, sub controlul și autoritatea ei.

Care sunt motivele ce au determinat pe legiuitorul francez într-o rupe cu tradițiunea vechiului drept, și a proclama regula din art. 717 pr. civ. după care s'a luat dispozițiunea din art. 565. ?.

În vechiul drept francez, imobilul, adjudecat prin decret, este transferit adjudecatorului numai cu sarcinile arătate în afișe; decretul purga pe toate cele-lalte și stingea toate drepturile de proprietate, și cele-lalte drepturi reale ce cei de al treilea ar fi putut să aibă asupra acestui imobil¹.

Acest efect al adjudecațiunii în privința transmisiunii dreptului de proprietate nu se părea așa de primejdios, cum observa Grenier, în raportul său la corpul legislativ, din pricina solemnității ce avea procedura pentru exproprierea silită, și, mai virtos, din locațiunea judiciară a imobilului²). În adevăr pentru ca drepturile celor de al treilea să fie salvagardate, legea înconjura de o mare publicitate vânzările prin decret forțat: un sergent anunța Duminica, la eșirea din biserică, vânzarea imobilului; portărelul puneă *panonceaux et brandons*, semne care făceau să se cunoască că imobilul este scos în vânzare silită. Imobilul, dându-se în locațiune judiciară, arendașul îl lua în stăpânire, îl stăpânea un timp îndelungat, căci procedura de espropriare era foarte lungă, ast-fel că cei de al treilea căpătau cunoștință că imobilul este scos în vânzare.

Merlin esaminând efectele decretului forțat zice:

«Justiția vânzând pentru debitor, pare că ea nu ar trebui să transporte cumpărătorului mai mult drept de cât debitorul, dacă ar fi vândut el însuși. Dar decretul anunță că debitorul înclină spre ruina sa și că nu trebuie a avea încredere în el. Dacă vânzarea prin decret nu puneă pe cumpărătorii la adăpostul orî că-

reî evicțiunii, nu s'ar presenta nimeni spre a cumpăra, sau, dacă s'ar presenta vre unul, acela nu s'ar determina de cât întru atâta numai întru cât ar găsi în micșorimea prețului cu ce să se indemniseze de întâmplările ce le ar încerca, acea ce ar cășuna o pagubă însemnată debitorilor și creditorilor. A trebuit deci, pentru interesul public, să pună pe adjudecatori la adăpostul orî-cărei evicțiuni».)

La redactarea codicelui de procedură s'au mai împușinat formalitățile de publicitate, s'au mai prescurtat termenii vânzării și s'a desființat *le bail judiciaire* a cărui urmărire, după cum spune Grenier, în raportul său către corpul legislativ, era un adevărat flagel, urma deci să se mai restrângă și efectele adjudecațiunii. Un asemenea efect trebuia să se producă cu atâta mai mult, cu cât, în toată urmărirea silită imobiliară, nu se afla nici un text care să oblige pe cei de al treilea să se înfățișeze la tribunal până în ziua adjudecațiunii, spre a-și valorifica drepturile ce le-ar avea asupra imobilului scos în vânzare. Ast-fel dar, pe deoparte scurtarea termenelor, o publicitate mai puțin întinsă, lipsa unei somațiuni către cei de al treilea; iar, pe de altă parte, respectul atât de intens, pe atunci, pentru dreptul de proprietate, au determinat pe legiuitor de a părăsi vechea dispozițiune din art. 11 § 8 și a adopta regula din art. 717 pr. civ. fr.

Cu toate acestea, mai mulți comentatori, după cum arată Siméon³), au regretat abrogarea legii vechi, după care decretul purga proprietatea, și observară că această lege prea precipita adjudecarea; dar că cu puțin mai multe termene, vechea regulă ar fi de preferit, prin această rațiune că, în adjudecațiunea silită, cine-va nu este în stare de a consulta titlurile de proprietate, fie pentru a ști cum cumpără, fie pentru a se apăra în potriva unor injuste revendicațiuni.

Principiul statornicit de legea de procedură civilă, se razimă pe următoarele rațiuni:

1. Respect absolut dreptului de proprietate care nu se poate perde de cât numai după regulile statornicite de codul civil;

2. Equitatea s'ar nesocoti dacă adevăratul proprietar s'ar vedea lipsit de un bun pe care nu

(1) Pothier, t. X. Traité de la procedure civile § 638, p. 287 adnotat de Bugnet.

(2) Pothier dă această definițiune: *Le bail judiciaire* est le bail à loyer, ou à ferme de l'heritage saisi réellement, qui se fait, à la poursuite du commissaire, par le juge, à l'audience, au plus offrant et dernier encherisseur.

(3) Répertoire V^o Hypothèques, sect. 1 § 13, No. 8

(4) Loce, Code de procedure, p. 766, ediț. de Didot, raportul de Waelbroek, vol. II, p. 699.

l'a instreinat el însuși: *Id quod nostrum est sine nostro facto ad alium transferi non potest*;

3. Un alt argument îl dă Curtea de apel din Roma, în decisiunea din 22 Martie 1884; ⁽⁵⁾ și care constă în aceea că, dacă debitorul nu avea nici un drept asupra bunurilor vândute la licitațiune, el nu poate să transfere nici unul cumpărătorului; că de aici urmează evident că, nici formalitatea licitațiunii, nici autoritatea justiției care au făcut să se procedă la vânzare, nu sunt socotite de lege ca îndestulătoare *pentru a valida plata datoriiilor unui debitor cu ajutorul bunurilor altuia*.

Sistemul admis de legiuitorul francez și român, dacă ocrotește dreptul de proprietate, nesocotește în acelaș timp și dreptul adjudicatorului care a cumpărat un imobil cu bună credință, care a plătit prețul. Când se revendică un imobil adjudecat la licitațiune publică, adjudicatorul pierde imobilul cumpărat, fără a i se mai putea întorce prețul ce a plătit pe el. De ar apuca pe debitorul urmărit, n'ar avea ce îi lua, căci insolabilitatea lui este pe deplin justificată prin exproprierea ce au avut loc. Dacă s'ar adresa la creditorii între cari s'au împărțit prețul eșit la licitațiune aceștia vor răspunde că ei au primit aceea ce li se cuvenea. De s'ar adresa la creditorul urmărit, acesta ar fi în drept a zice că el nu poate fi făcut responsabil că au urmărit proprietatea altuia, când adevăratul proprietar este singur culpabil de neglijență că n'au arătat drepturile sale la tribunal înaintea adjudecațiunii. Dar admitând că, atât creditorul urmărit, cât și aceia între cari s'au împărțit prețul imobilului, ar fi ținuți a răspunde adjudicatorului evins, prețul ce a fost distribuit între dînșii, câte procese ar trebui să facă, la câte amânări să se expună și ce cheltueli să facă, până va ajunge să dobândească o hotărâre definitivă! Și dacă cei condamnați ar fi devenit insolabili ori n'ar avea avere văzută, adjudicatorul evins va rămânea păgubaș.

Atât în sistemul procedurii noastre, cât și în acela al purgațiunii proprietății ce se află în vigoare în cantonul de Geneva, se săvârșește o nedreptate, în un cas, adjudicatorului, în cel-alt, proprietarului. Dacă nu este chip a se găsi un

alt sistem ferit de orî-ce nedreptate, suntem siliți a privi mai de aproape pe fie care din acei expuși la pagubă și, prin urmare, la o nedreptate.

În sistemul admis de procedura civilă, paguba o poate suferi adjudicatorul în cazul unei evicțiuni. Se poate înlătura o asemenea pagubă, se poate preîntâmpina ea? Ori câtă precauțiune ar lua un concurent la licitațiune publică, îi este anevoe de a putea descoperi deosebitele acțiuni ce s'ar putea îndrepta de către cei de al treilea asupra imobilului, căci nu poate căpăta documentele de proprietate, din examinarea cărora numai, el ar putea descoperi ceva. În adevăr, debitorul singurul în stare de a da lămuriri și a arăta titlurile de proprietate, are tot interesul de a nu se efectua adjudecațiunea, prin neprezentarea concurenților, el va refuza deci orî-ce lămurire. Dacă titlurile proprietății s'au remis vre-unui creditor ipotecar, nici acesta nu le va arăta, pentru că, cel puțin la noi, cel ce a împrumutat cu ipotecă, de atuncea încă 'și-au pus ochii pe imobil, în cât, pentru a cumpăra mai eștin, nu va arăta documentele, nimănu.

Să privim pe cei de al treilea cari, ne cunoscând urmărirea îndreptată asupra unui imobil, proprietatea lor, sau asupra căruia au vre-un drept real, și să vedem dacă nu s'ar găsi vre un mijloc spre a se pune la adăpost dreptul lor de proprietate, sau vre-un drept din acele prevăzute în art. 506 al. 3.

În privința dreptului de proprietate s'ar putea lua unele măsuri, și anume: a) Procesul-verbal de situațiunea imobilului să arate în a cui detențiune a găsit imobilul, și, dacă el nu se deține de însuși debitorul, ci de un altul, să fie obligat a cerceta și a arăta sub ce titlu se deține de acela. Măsura aceasta se pune în cunoștința concurenților cari se vor interesa înainte de licitațiune; b) urmărirea să se îndrepte nu numai înotriva debitorului, ci și în a dișinătorului; c) în afipte și publicațiuni să se arate dacă imobilul se stăpânește de însuși debitorul urmărit, sau că se deține de un altul și sub ce titlu; d) să se mențină dispozițiunea art. 506 al. 3, prin care sunt somați cei de al treilea ce ar avea pretenții de proprietate sau de orî ce alt drept asupra imobilului, să se înfățișeze la tribunal înainte de adjudecațiune, sub pedeapsă de a nu li se mai

⁵⁾ Serey 1886, 4, 14

ținea în seamă; e) să se modifice art. 530, în sensul ca tribunalul de urmărire să judece în primă instanță toate opozițiunile relative la drepturile enumerate în art. 506 al. 3, ear hotărîrea dată să poată fi atacată cu apel, în termen de opt zile de la pronunțare și judecată în maximum de opt zile de la primirea apelului.

În privința drepturilor reale, ele sunt la adăpost, întru cât art. 722 ordonă ca ele să fie transcrise în registrul de transcriptiune. Ar trebui numai edictată o pedeapsă în potriva funcționarului însărcinat a arăta sarcinele ce apasă asupra fiecărui imobil, pentru ca ele să fie trecute în afipte după cum prescrie art. 506 al. 2.

D. Chobapci

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 17 Mai 1899

Președinția d-lui GR. LAHOVARI, președinte

Antache Petrescu cu Alexandru Conu

Casațiune.—Exces de putere.—Eroare gravă de fapt.—Mărturisire judiciară.—Scindarea mărturisirei.—Tabloul de ordinea creditorilor.

Se sèvresște o eroare grosieră de fapt și un exces de putere, când o curte de apel, contrar cu arătările părților și cu actele exhibate de dânsule, basându se pe o mărturisire pe care o scindează ea de constant faptul că intimatul la facerea tabloului, avea a lua suma de 10,013 lei. Este fără temei argumentul Curței că intimatul în apel nefăcând contestație la tabloul ce fixase la suma 10013 lei a rămas definitiv fixată contra lui, întru cât, judele comisar îi dăduse toată suma ce o cerea, fără a îi reduce nimic, așa că nu avea nici un interes să facă contestație. De asemenea este neîntemeiat argumentul Curței că tribunalul ar fi dat intimatului în apel o sumă mai mare de cât i se cuvenea, când din potrivă, luându se de baza arătările părților și actele exhibate, tribunalul îi ari atribuit o sumă mai mică de cât aceia trecută în tablou.

Decisiunea No. 198.—Casată în urma recursului făcut de Antache Petrescu contra decisiunii Curții de apel din București Secția I, cu No. 262/98 în proces cu Alexandru Conu;

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-nul consilier Ch. Pherechide;

Pe d-nul adv. D. Chobapci din partea recurentului, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nul adv. P. Borș din partea intimatului, în conbateri;

Pe d-nul Procuror de secție Stătescu, în concludiuni, fiind minor în cauză;

Deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere și grosieră eroare de fapt, întru cât, cu acte aflate în dosar, era stabilit că, deducându-se suma primită de mine asupra procentelor, mai aveam a lua suma de lei 10013, bani 41 sumă trecută în tabloul făcut de d-l judecător comisar, însărcinat cu aceasta, și, asupra căruia, având tribunalul a se pronunța, deduce din ea, procentele pe doi ani de la depunerea prețului și până la judecată.

«Curtea face un exces de putere, prin aceea că în-lătură puterea doveditoare a unor acte autentice, din care rezultă că mai aveam a primi suma de 7589 lei și prin o eroare grosieră de fapt, scade o sumă din banii ce era deja scăzută de d-nul Judecător-Comisar și de tribunal»;

Având în vedere decisiunea supusă recursului din care se constată următoarele:

De către creditorii lui Gh. Zottu, urmărindu-i-se avere imobiliară, suma rezultată din vânzare, deducându-se cheltuelile, a fost de 8165 lei, care, la facerea tabloului de distribuirea prețului, s'a atribuit toată recurentului Antache Petrescu, înscris ca prim ipotecar în tablou cu suma de 10013 lei 41 bani capital și dobândă. În contra acestei distribuțiuni s'a făcut contestație de Niță Săvulescu, înscris ca al doilea ipotecar cu suma de 14000 lei, care pretindea că primul ipotecar trebuia scăzut cu suma de 5142 lei ce a primit de la debitor din creanța sa. Recurentul a recunoscut că până la facerea tabloului, primise aceea sumă, însă susținea, că la aceea epocă, dânsul avea să primească, peste capitalul de 6900 lei și dobânda convențională de 15% pe anii 1891-92, 93, 94, 95, și 96 și că adunându-se această dobândă cu capitalul, se făcea ca să pricinuiască 14404 lei 39 bani din care trebuie să se scadă suma primită de dânsul, căci plata trebuie imputată mai întâi asupra dobânzilor datorite. Tribunalul găsind fondată în parte această susținere, i'a dat dreptul la procente, numai până la depunerea prețului imobilului, iar nu până la facerea tabloului, cum cerea recurentul și făcând socoteala, constată că suma ce i se cuvenea, era de 12681 lei, din care scăzându-se 5142 lei, cât primise, rămâne 7539 lei, sumă ce i-a atribuit-o recurentului;

Niță Săvulescu, intimatul în recurs, făcând apel în contra acestei hotărâri, Curtea de apel prin decisiunea atacată, admite apelul, reformează sentința tribunalului și reduce pe recurent la suma de 4871 lei, pentru motiv că dânsul nefăcând contestațiune la tribunal, în contra tabloului care l înscrisese cu 10013 lei, această sumă este definitiv fixată în contra lui și că tribunalul nu putea, cu ocaziunea contestațiunii făcută de Săvulescu să i recunoască o sumă mai mare;

Având în vedere că din comparațiunea tabloului de ordinea creditorilor, cu petițiile recurentului și a intimatului (filele 468 și 726 în dosarul cauzei) se costată, în fapt, că recurentul, după cum susținea dânsul, avea a primi la facerea tabloului, în total, 14404 lei 39 bani, capete și dobânzi, din care scăzându-se suma de 4390 lei 98 b., cât recunoștea atunci că primise în comptul

dobânzilor datorite, rămâne suma de 10013 lei 41 bani, adică exact atâta, cât s'a trecut în tablou de judele comisar și cât ceruse recurentul. În naintea tribunalului însă, cu ocaziunea contestației făcută la tablou, de către intimat, observându-se toate chitanțele recurentului de primirea diferitelor sume, s'a constatat și însuși el—recurentul— a recunoscut că primise în total 5142 lei iar nu 4390 și 41 b. cât spusese la facerea tabloului ;

Că atunci, tribunalul ținând seamă de aceasta și găsind că un 'i se cuvenea recurentului procentele pe 6 ani, cum, ceruse ci numai până la depunerea prețului imobilului la casa de depuneri și consemnațiunii, face socoteala și constată în fapt, că suma cuvenită recurentului este numai de 7539 lei, iar un 10013 și 41 b. cu cât fusese trecut în tablou ;

Considerând că ast-fel fiind faptele—constatate prin însăși arătările părților și prin actele exhibate de dă-nsele—Curtea de apel, prin deciziunea atacată, comite o eróre grosieră de fapt și un exces de putere, când ia de constant faptul, că recurentul la facerea tabloului, avea a primi, în total suma de 10013 lei 41 b., din care trebuie să se scadă suma primită de 5142 lei și când, spre a stabili aceasta, ia de basă mărturisirea recurentului, pe care o scindează și nu o ia în întregimea ei ; căci recurentul a recunoscut în adevăr, că la facerea tabloului avea să ia 10013 lei 41 b. dar a spus, că această sumă rezulta din întreaga creanță de 14404 lei 39 b. capete și dobânzile datorite, din care s'a scăzut suma de 4390 lei 98 b. cât recunoscuse la facerea tabloului că primise și care sumă (cea din urmă) s'a modificat mai târziu de tribunal și s'a constatat că era de 5142 lei. Așa că, odată scăzută această sumă din întreaga creanță, fixată de tribunal la cifra de 12681 lei, nu mai putea fi scăzută și din suma de lei 10013 b. 41, după cum a făcut Curtea de apel prin deciziunea atacată cu recurs ;

Considerând că argumentul pe care 'l aduce Curtea de apel, că recurentul nefăcând contestație la tablou, suma de 10013 lei 41 b., a ramas definitiv fixată în contra lui, nu poate avea nici un temei, de ore ce dacă recurentul nu a făcut contestație la tablou, este că judele comisar 'i dăduse totă suma ce o cerea, nu 'i redusese nimic, așa că nu avea nici un interes să facă contestație ;

Că de asemenea, argumentul Curței de fond, că tribunalul cu ocaziunea contestației făcute de Săvulescu 'i ar fi recunoscut recurentului o sumă mai mare de cât i se cuvenea, nu este întemeiat, căci Tribunalul după cum s'a aratat mai sus, luând de basă însăși arătările părților și actele exhibate de ele, 'i-a atribuit recurentului din contra o sumă mai mică de cât aceea trecută în tablou ;

Că dar, Curtea de fond, și din acest punct de vedere comite o eróre gravă de fapt ;

Că ast-fel fiind, motivul este întemeiat și ca atare urmează a se admite ;

Pentru aceste motive, casează, etc.

Audiența de la 24 Maii 1899

Președenția d-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Ministerul Lucrărilor Publice, și Primăria Comunei București cu S. P. Niculescu

Acțiunea posesoriă.—Act referitor la dreptul de proprietate și nediscutat de instanța judecătorească.—Dacă această omisiune este esențială.— Art. 60 din legea judecătorească de pace din 1896.

Raza nouă a Bucureștilor.—Drumurile naționale sau județene coprinse în această lege.—Proprietate.—Poseziune.—Construire.—Reconstruire.—Intreținere.—Acțiunea posesoriă.—(Art. 11 din legea din 1895 pentru mărirea razei capitalei, publicată în Monitorul Oficial No. 35/95).

1) Omisiunea ce o instanță judecătorească face nediscutând un act propriu de o parte, nu este esențială și prin urmare nu poate atrage casarea hotărârii, dacă acel act nu era de natură a schimba soluțiunea procesului.

Ast-fel, într'o acțiune posesoriă, nediscutarea unui act, privitor la însuși dreptul de proprietate, nu constituie o omisiune esențială, întru cât un asemenea act nu ar fi putut avea nici o înrăurire asupra soluțiunei procesului în posesoriu.

2). Asemănat art. 11 din legea de la 1895, asupra mărirea razei orașului București, drumurile naționale și județene din interiorul noiei raze a capitalei cari, la epoca promulgării legii, se construiau și se întrețineau de stat sau județ, potrivit cu art. 9 din legea drumurilor, au a se reconstrui și întreține de primărie, cu sumele necesare ce se vor înscrie regulat în bugetele statului și județului, datoare fiind comuna să mențină aceste drumuri în lărgimea și zonele prevăzute prin legea drumurilor.

De aci rezultă că primăria capitalei are dreptul de administrațiune asupra acestor drumuri iar nuda proprietate aparține statului sau județului, și deci primăria are posesiunea lor, și ea atare poate fi chemată în judecată pe cale de acțiune posesoriă, și chiar a fi introdusă în cauză într'o acțiune posesoriă intentată de sus menționata lege, însă pendente încă în urma promulgării acestei legi.

Deciziunea No. 208.—Respingerea recursurilor făcute de Ministerul lucrărilor publice și de Primăria Capitalei contra sentinței trib. Ilfov secț. II, cu No. 316/98, dată în proces cu S. P. Niculescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier C. C. Ștefănescu ;

Pe d-l avocat I. I. Boambă, din partea Ministerului și pe d-l avocat St. Șoimescu, din partea Primăriei, în dezvoltarea motivelor de casare ;

Pe d-l avocat G. Danielopolu, din partea intimatului, în combateri ;

Pe d-l Procuror C. D. Sărățeanu în concluziuni ;

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ministerul Lucrărilor Publice ;

In privința primului motiv :

I. «Omission esențială din partea tribunalului și exces de putere prin înlăturarea declarațiunei din 14 Ianuarie 1897, declarațiune prin care se regulase modul și limitele posesiunei statului de aceia a reclamantului, posesiune ce reclamantele nu a voit să mai respecte și pe care a călcat-o. Deși noi am invocat această declarațiune, de natură a tranșa diferendul dintre noi, tribunalul nici nu se pronunță asupra ei, comițând astfel o omisiune esențială și un exces de putere» ;

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă următoarele :

În calitate de tutore al minorului său fiu, S. P. Niculescu — intimat în recurs — a intentat acțiune la judecătoria de ocol, Ministerului de lucrări publice, pentru a se condamna la respectarea pacinicei posesiuni a unui loc coprins între șoseaua Giurgiu și șoseaua Văcărești, în fața cimitirului Belu, numit Tabia Rusească, și pentru a fi condamnat sus numitul minister la daunele cauzate prin dărâmarea ulucilor, cu care acel loc fusese îngrădit ;

Ministerul Lucrărilor publice, condamnat la judele de ocol, a făcut apel înaintea tribunalului, el a cerut a se pune în cauză comuna Capitalei, de oare-ce acel loc intră în raza comunei, și după legea din 1895, primarul este însărcinat cu administrația și supravegherea locurilor coprinse în acea rază. Tribunalul a introdus și menținut în cauză pe comuna București. Apoi, judecând în fond, și făcându'și convingerea din depunerile martorilor și anchetele făcute la fața locului că minorele Niculescu avea posesiunea legală a acelui loc și că turburarea avusese loc, de mai puțin de un an înainte de intentarea procesului, a condamnat pe Ministerul lucrărilor publice și pe Primăria Capitalei, a respecta pacinica posesiune a reclamantului și în plus a condamnat pe Minister la plata sumei de 300 lei ca daune, pentru prejudiciul cauzat prin dărâmarea ulucilor ;

Considerând că deși Ministerul lucrărilor publice, a invocat la instanța de fond, declarațiunea scrisă și intervenită între densus și intimat la 14 Ianuarie 1887, declarațiune prin care se regulase modul și limitele posesiunei statului față cu aceia a intimatului și deși acea instanță, a omis a se ocupa de acest mijloc de apărare invocat de Minister, totuși omisiunea nefiind esențială, nu poate atrage casarea hotărârei ; că, în adevăr, acea declarațiune nu era de natură a schimba soluțiunea procesului, de oare-ce, în specie, era vorba de o acțiune posesorie, care s'a constatat de instanța de fond că întrunea condițiunile cerute de art. 60 din legea jud. de pace, spre a se putea admite ca fondată, iar declarațiunea în cesiune era privitoare la însuși dreptul de proprietate și nu ar fi putut avea nici o înrîurire asupra soluțiunei procesului în posesoriu, astfel cum era angajat, rămânând — bine înțeles — ca să și producă efectele ei, pe cale petitorie dacă se va constata că are vre-o putere legală ;

Că ast-fel fiind, motivul este neîntemeiat ;

Asupra motivului al II-lea :

«Exces de putere și violarea art. 1847 c. c., combinat cu art. 60 din legea judecătoriilor de ocoale. Pentru ca

reclamantele în acțiunea posesorie să poată avea câștig de cauză, trebuie ca posesiunea să fi fost continuă, neîntreruptă, neturburată, publică și sub nume de proprietar cel puțin un an de zile înaintea faptului turburător. Am cerut tribunalului să ne admită martorii ca să dovedim că reclamantele Niculescu nu a avut posesiunea continuă și că cele două arături făcute de densus în diferite rânduri au fost distruse și restabilită posesiunea în persoana statului. Tribunalul respinge această cerere, sub cuvânt că ar fi inutilă față cu anchetele judecătorești din care rezultă că reclamantele ar fi avut posesiunea legală asupra locului. Ori, din anchetele făcute nu rezultă de loc această probă și în tot cazul tribunalul trebuia să arate și să precizeze din care anume ar rezulta proba ce se afirmă și procedând ast-fel tribunalul a comis un exces de putere care atrage casarea hotărârei sale» .

Considerând că întru cât instanța de fond, prin sentința supusă recursului, constată în fapt, că intimatul avea o posesiune legală, că acea posesiune dura de mai mult de un an înainte de data turburării, și că nu trecuse încă un an de la această dată, apoi prin aceste constatări de fapt, și mai ales prin determinarea posesiunei ca legală, tribunalul motivează în destul că posesiunea întrunea condițiunile necesare spre a duce la prescripțiune, sau mai bine, toate condițiunile cerute de art. 60 din legea judecătoriilor de ocoale (1896), spre a se admite ca fondată. Așa că, departe de a se fi violat dispozițiunile art. 1847 c. c. combinat cu art. 60 din citata lege — după cum se pretinde prin motivul de casare în cesiune — din contră, instanța de fond a făcut o bună și justă aplicațiune a acestor texte de lege ;

Că ast-fel fiind și acest motiv este neîntemeiat și urmează a se respinge ca atare ;

Asupra recursului făcut de Primăria Capitalei și cu privire la motivele de casare invocate :

I. «Exces de putere și violarea dreptului de apărare afară din căile legale și privându-mă de beneficiul a două instanțe, tribunalul introducându-mă în proces în apel d'adrechtul, a comis un adevărate exces de putere și ne-a violat dreptul de apărare, mai cu seamă că nu ne-a introdus spre a înlocui pe stat, ci, ca având o calitate alta și nu fuseserăm chemați la prima instanță de reclamant, nu făcuserăm o intervenție nici nu fusesem chemați în garanție.

2. «Rea interpretare a art. 3 din legea comunală și legea mărginirii orașului de oare-ce prin . . . . de administrațiune legiuitorul n'a înțeles a da primăriei alte depluri de cât acelea ce erau date Ministerului înainte de legea mărginirii orașului, de unde rezultă că Primăria trebuia substituită Ministerului înaintea neefectuării descinderii locale și Ministerul a figurat fără drept la acele proceduri probatorii ;

3. «Violarea principiului că actele în judecățile între alții petrecute nu se poate vătâma, nu ne sunt opozabile ;

4. «Violarea dreptului de apărare prin aceea că am fost privați de dreptul de a administra și noi probe, cu toate că am conchis la aceasta pe dată ce am fost introduși în cauză» ;

Având în vedere că prin art. 11 din legea de la 1895, asupra mărireii razei oraşului Bucureşti (publicată în «Monitorul Oficial» No. 33/95), se dispune că drumurile naţionale şi judeţiene din interiorul noii raze a capitalei, cari, la epoca promulgării acestei legi se vor întreţine de stat sau de judeţ şi a căror construcţii priveşte pe stat şi pe judeţ, potrivit art. 9 din legea drumurilor, se vor reconstrui şi întreţine de primărie cu sumele necesare reconstrucţiunii şi întreţinerilor ce se vor înscrie regulat în bugetele statului şi judeţului. Comuna va fi datoare să menţină aceste drumuri în lărgimea şi zonele prevăzute prin legea drumurilor ;

Considerând că din aceste dispoziţiuni, rezultă că primăria are dreptul de administraţiune asupra locului în litigiu, iar nuda proprietate aparţine Ministerului lucrărilor publice ;

Considerând că acest drept de administraţiune, ce i s'a concedat în puterea sus menţionatei legi, implicând în sine şi pe acela al posesiunii — ceea ce, în specie, făcea obiectul procesului—primăria nu are şi nu poate avea dreptul de a se plânga că a fost introdusă în proces la instanţa de apel, de oare-ce a devenit în această instanţă, ca continuatoare (succesoară) a unui drept asupra imobilului ce aparţinea statului ;

Că de altă parte dacă statul a fost ţinut în proces, cauza a fost pentru că statul fusese condamnat la daune interese pentru prejudiciul cauzat prin sfărâmarea ulucilor, ceea ce constituia obiectul unei acţiuni personale mobiliare ;

Că ast-fel fiind toate probele administrate, până atunci, în timpul procesului, în contra statului sunt opozabile şi primăriei, fără ca aceasta să poată opune eu succes, că a fost privată de beneficiul primei instanţe, că i s'ar fi violat dreptul de apărare, prin aceea că nu s'a mai admis proba testimonială şi după cererea sa, probă pe care tribunalul o respinge ca inutilă în faţa convicţiunii ce dobândise, şi fără că primăria să poată opune, în ceea-ce o priveşte, violarea principiului că actele între alţii petrecute nu'i sunt opozabile ;

Că dar, toate aceste susţineri invocate de Primăria Capitalei, prin motivele de casare, nefiind întemeiate, recursul său este nefondat şi ca atare urmează a se respinge ;

Pentru aceste motive, respinge ambele recursuri, etc

CURTEA DE APEL DIN IAŞI, SECŢIA II

Audienţa de la 8 Ianuarie 1899

Preşedinţia d-lui I. I. VRÂNCEANU, Preşedinte

Proces Verbal No. 28

Direcţiunea Căilor Ferate Române cu Maria Tătaru

Competinţă. — Direcţiunea generală a căilor ferate române.—Dacă este o delegaţiune a Statului. — Dacă reprezintă pe Stat în acţiunile ce intentă sau i se intentă.—Dacă Statul poate presupune excepţiunea de necompetinţă pe motiv că direcţiunea şi-ar avea sediul într'o anume localitate determinată. Art. 1 şi 2 din legea de la 19 Mai 1883 pentru exploatarea căilor ferate române.

Direcţiunea generală a căilor ferate fiind o delegaţiune a Ministerului lucrărilor publice, reprezintă pe Stat, şi deci figurează în numele Statului în

acţiunile ce intentă sau i se intentă, şi în lipsa unui text expres de lege, competenţa ratiōe loci, în privinţa acelor acţiuni, se determină după principiul în virtutea căruia domiciliul Statului fiind pretutindeni şi coprinzând întreg teritoriul ţerei, Statul este bine acţionat, în materie personală şi mobiliară, înaintea orî căruia tribunal român, fără a putea propune excepţiunea de necompetinţă, pe motivul că sediul administraţiunii speciale care'l reprezintă în instanţă s'ar afla într'un loc anume determinat de lege.

S'a ascultat d-nu avocat Paul Capeleanu din partea direcţiei Căilor Ferate Române şi intimata Maria Tătaru în persoană,

Curtea,

Considerând că după dispoziţiunile legii din 19 Mai 1883 pentru exploatarea Căilor ferate ale statului, art. 1 şi 2, administraţiunea şi direcţiunea Căilor ferate aparţine Ministerului lucrărilor publice, care delegă o parte din atribuţiunile sale unui consiliu de administraţie şi unei direcţiuni generale ; — că de aci rezultă că direcţiunea generală a Căilor ferate reprezintă pe stat prin delegaţiunea Ministerului ; că ea figurează în numele statului în acţiunile ce se intentă şi că în lipsa unui text expres de lege competenţa ratiōe loci, în privinţa acelor acţiuni, se determină după principiul în virtutea căruia domiciliul statului fiind pretutindeni şi coprinzând întreg teritoriul al ţerei, statul este bine acţionat în materie personală şi mobiliară înaintea orî-căruia tribunal român, fără a putea propune excepţiunea de necompetinţă, pe motivul că sediul administraţiunii speciale care'l reprezintă în instanţă s'ar afla într'un loc anume determinat de lege ;

Pentru aceste motive :

De acord cu concluziunile d-lui Procuror,

Respinge incidentul de incompetenţă propus de reprezentantul Căilor ferate române şi deci apelul direcţiunii generale, făcut contra sentinţei civile a trib. Iaşi secţ. II cu No. 244/98 ;

În urma acestora,

Apelanta cere amânarea pentru a se cita martorul Sobiescky care a fost propus la tribunal şi nu s'a ascultat ;

D-l avocat Capeleanu, declară că nu se opune, îşi rezervă însă dreptul de a propune şi direcţia martorî ;

D-l procuror, pune concluziuni ca să se admită chemarea martorului Solbiescky ;

Curtea,

Având în vedere că tribunalul prin jurnalul cu No. 2264 din 21 Aprilie 1898, în urma cererei apelantei Maria Tătaru, a admis pentru dovedirea acţiunii sale a se chema ca martor pe Sobiescky, şef de staţie, admitând în acelaş timp şi direcţiunii contra probă ;

Având în vedere că această dovadă nu s'a administrat înaintea tribunalului ;

Având în vedere cererea făcută astăzi de apelantă ca să i-se admită a administra aceasta înaintea Curţei ;

Având în vedere şi cererea avocatului direcţiei ca să i-se admită contra dovadă ;

De acord cu concluziunile d-lui Procuror,

Dispune :

Amână judecata causei pentru un alt termen şi admite a se cita martorul Sobiescky propus de apelantă cum şi martorii care se vor propune de Direcţia căilor ferate române ;

(ss) I. I. Vrânceanu, G. Roiu, D. Porfiriu, M. B. Cantacuzino, P. Crivetz.

(ss) Grefier, V. G. Vrabie.

Audiența dela 5 Maii 1899

Preșeocenția D-lui I. I. VRÂNCEANU, Președinte

Decisiunea No. 76

Direcția Căilor Ferate Române cu Maria Tătaru

Quasi-delict. — Accident de tren. — Fîrnar căzut de oboseală și ucis de tren. — Responsabilitatea direcțiunei căilor ferate. — Când este responsabilă.

Direcțiunea generală a căilor ferate este răspunzătoare pentru accidentele provenite din cauză că funcționarii ei au nesocotit regulamentul relativ la orele de serviciu.

Ast-fel când un frînar cade în timpul mersului trenului și și găsește moartea strivit fiind de roatele vagoanelor, direcțiunea este răspunzătoare dacă se constată că locul unde sta frînarul nu era protegiat printr'un grilagiu menit a preîntâmpina accidentele de cădere și că funcționarii însărcinați cu pornirea și mergerea trenului au nesocotit regulamentul relativ la orele de serviciu impunînd acelui frînar o muncă excesivă prin numărul prea mare al orelor de lucru.

S'au ascultat d-l advocat Ștefan Negruți din partea d-nei Maria Tătaru ;

S'a ascultat d-l advocat Paul Capeleanu din partea direcției Căilor Ferate ;

Curtea,

Avînd în vedere apelul făcut de Maria Tătaru contra sentinței tribunalului de Iași secția II cu No. 244 din 1 Septembrie 1898, prin care i s'a respins acțiunea intentată contra Direcției C. F. R. pentru daune. Avînd în vedere că și zisa direcție a făcut apel contra citatei sentințe, întru cât tribunalul confirmă jurnalul său anterior No. 1886 din 1 Aprilie 1897, prin care s'a respins excepțiunea de necompetința *ratione personae*, propusă de reprezentantul direcțiunei, însă acest din urmă apel fiind respins deja de Curte prin jurnalul cu No 28 din 8 Ianuarie a. c., astăzi nu mai e în discuțiune de cât acel al Mariei Tătaru ;

Avînd în vedere că Maria Tătaru prin acțiunea sa formulată atât în numele ei personal, cât și în calitate de tutrice a minorilor săi copii, cere a se condamna direcția căilor ferate române a-i plăti suma de 35000 lei daune provenite din faptul că în dimineața zilei de 6 Iulie 1896, soțul său Gh. Tătaru, care servea ca frînar la ultimul vagon al trenului P^o ce mergea de la stația Larga spre Podul Iloaei la hectometrul 1522 aproape de cantonul No. 95 a fost asvârlit înainte între vagoane și ucis de tren ;

Avînd în vedere că în sprijinirea cererii sale numita Maria Tătaru susține că acest accident a provenit din culpa direcțiunei reprezentată prin împiegatul său care nu a acordat soțului ei timpul necesar pentru repaus și au neglijat de a așeza un grilaj de siguranță la frâna pe care dînsul era postat, așa că din cauza oboselei prea mari a soțului ei, a căzut, și în căderea lui ne fiind sprijinit de grilaj, a fost strivit de roatele trenului ;

Avînd în vedere că pentru stabilirea acestor fapte atât la prima instanță cât și în apel s'a administrat proba testimonială și din depunerile martorilor sub prestare de jurământ se constată că în ziua de 17/5 Iulie 1896, frînarul Gheorghe Tătaru plecând de dimineață din Vaslui cu trenul No. 723, între gara Grajduri și Barnova trenul a fost desfăcut ridicînd de două ori panta, ast-fel că sosirea la Iași a avut loc la ora 4, cu o întârziere de două ore, că tot în acea zi la ora 6, Tătaru a fost nevoit a pleca cu trenul No. 710 de

Iași la Pașcani, iar la gara Târgu-Frumos, din ordi-nul impegatului de acolo, șeful de tren, desfăcînd iarăși trenul a parcurs de două ori distanța dintre Târgu-Frumos-Ruginoasa, de și oamenii de serviciu, între care se găsea frînarul Tătaru G., erau cu desăvîșire oboșiți, că din cauza acestor manevre sosirea la Pașcani a avut loc abia la ora 4 și 45 minute spre ziuă, cu o întârziere foarte mare, că din Pașcani Tătaru fără a se odihni a plecat spre Iași cu trenul I P. la ora 7 dimineața, și în acest parcurs între stația Larga și Podul Iloiei, dînsul căzînd de pe frână a fost strivit de tren ;

Avînd în vedere că tot din depunerile martorilor se mai constată că frâna pe care sta Gh. Tătaru nu avea grilaj de siguranță ;

Considerînd că din cele expuse se vede că într'ade-văr frînarul Gh. Tătaru începînd serviciul său în dimineața de 17/5 Iulie 96, a lucrat necontentit aproape 30 ore, că aceiași muncă excesivă impusă lui peste o-rele reglementare, trebuind necesarmente să-l obosească și să-l slăbească peste măsură, în astă stare ușor a pu-tut cădea de pe frână, fără nici o imprudență din par-tea lui, că frâna ne fiind prevăzută cu grilajul de si-guranță, menit a preîntâmpina asemenea accident, stri-virea lui a fost inevitabilă ;

Considerînd că pentru aceste fapte și împrejurări care au produs moartea frînarului Gh. Tătaru, direc-ția devine răspunzătoare de daune față de apelantă și de minorii ei fii, de oare-ce funcționarii săi au nesocotit regulamentul relativ la orele de serviciu impunînd zi-sului frînar o muncă excesivă și au neglijat de a pre-vedea frâna cu aparatul necesar, menit a preîntâmpina accidentele de cădere ;

Considerînd că Curtea, apreciînd, fixează quantul des-păgubirei odată pentru tot dea-una la suma de 12000 lei ;

Vîzînd și dispozițiunile art. 998 și următorii c. civ. ;

Pentru aceste motive, admite etc.

ss) I. I. Vrânceanu, E. Donici, M. B. Cantacuzino, D. Porfiriu, D. Crivăț

(ss) Grefier A. Gusti.

BIBLIOGRAFII

A părut de sub tipar :

Volumul V TRATAT TEORETIC SI PRACTIC

de

PROCEDURA CIVILĂ

DE

DIMITRIE CHEBAPCI

doctor în drept, Avocat

cuprinzînd : Art. 138—288 :

Desdaunări și cheltueli ; Hotărîrile date în lipsă și opozițiuni ; Procedurile preparatorie și probatorie în general. Verificarea scripțelor, cercetarea prin martori, experți, cercetări în fața locului, interogator, jurămint, cererea reconvențională, intervențiune, suspensiune, perempțiune și începerea judecăților. Regulare de competență ; Trimițerea la un alt tribunal ; Recusațiune.

Prețul tot 12 lei

Și se află de vînzare la librăria Leon Alcalay, calea Victoriei, la librăria Stork, pasagiul Român și la autor str. Plantelor No. 39.

S'a pus în lucrare și volumul al 6 lea

A apărut de sub tipar :

Falimentele, tratat sistematic după Doctrină și jurisprudență, partea I fascic. I art. 695—714 de

CONSTANTIN N. TONEANU

Licențiat în drept, avocat

Se află de vînzare la autor în Galați. Se trimite franco pentru prețul 5 lei sau ramburs.

Sub presă se află deja fascic. II.